

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата економічних наук,
Цімошинської Оксани Валентинівни
на дисертацію Третьякової Алевтини Ігорівни
«Економічний механізм залучення міжнародних інвестицій у проекти цивільного
будівництва в умовах післявоєнного декаплінгу»,
що представлена до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 «Економіка»

Актуальність дослідження.

Вибір теми дисертаційного дослідження зумовлений потребою формування ефективного економічного механізму залучення міжнародних інвестицій у проекти цивільного будівництва в умовах глибоких трансформацій національної та світової економіки. Післявоєнне відновлення України вимагає системного підходу до управління інвестиційними потоками, що забезпечить модернізацію інфраструктури, розвиток житлового та освітнього будівництва, підвищення рівня зайнятості та стійкості регіональних економік.

Актуальність теми посилюється новими викликами, пов'язаними з процесом декаплінгу, тобто відокремленням національної економіки від традиційних фінансових і виробничих ланцюгів унаслідок геополітичних і структурних зрушень. У таких умовах особливого значення набуває пошук дієвих інструментів залучення міжнародного капіталу та механізмів підвищення ефективності його використання у сфері цивільного будівництва.

Дослідження є актуальним і з огляду на необхідність інтеграції інноваційних підходів до інвестиційного менеджменту. Поєднання цифрових технологій (BIM-моделювання, метод Монте-Карло, бенчмаркінг, LCC-аналіз) із сучасними принципами сталого розвитку та ESG-оцінювання формує основу для створення прозорого, адаптивного та конкурентного інвестиційного середовища.

Наукова робота Третьякової А. І. спрямована на розв'язання важливої науково-прикладної проблеми – удосконалення економічного механізму залучення міжнародних інвестицій у проекти цивільного будівництва в умовах післявоєнного відновлення та глобального декаплінгу, що підтверджує її високу актуальність для економіки України.

Ступінь наукової обґрунтованості результатів, сформульованих у роботі, їх наукова новизна.

Теоретичний внесок дисертаційної роботи полягає у розробленні та науковому обґрунтуванні економічного механізму залучення міжнародних інвестицій у проекти цивільного будівництва з урахуванням впливу процесів післявоєнного декаплінгу. У роботі поглиблено теоретико-методологічні засади управління інвестиційною діяльністю шляхом інтеграції цифрових технологій (BIM, LCC, Монте-Карло, бенчмаркінг) у процес оцінювання ефективності інвестиційних рішень.

Визначено, що поєднання методів фінансового моделювання та інструментів цифрової трансформації забезпечує формування нової парадигми управління інвестиційними проектами цивільного будівництва, орієнтованої на прозорість, адаптивність та сталість. Сформульовано положення про взаємозв'язок між рівнем цифрової зрілості інвестиційного середовища, довірою міжнародних інвесторів та інвестиційною привабливістю будівельної галузі.

Провідним науковим результатом дослідження є обґрунтування інтегрованої моделі оцінювання ефективності інвестиційних проектів, яка поєднує метод Монте-Карло, бенчмаркінг, техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) та BIM-технології. Такий підхід дозволяє підвищити точність прогнозування, мінімізувати ризики, удосконалити процедури прийняття управлінських рішень і створити науково обґрунтовану основу для залучення міжнародного капіталу у сферу цивільного будівництва в умовах післявоєнного відновлення.

Структура і зміст дисертації.

Результати дисертаційного дослідження відображені у 9 публікаціях, зокрема: 4 фахових статтях категорії «Б» (усі статті одноосібні), 1 стаття у співавторстві у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus, 1 колективна монографія, а також 3 тези конференцій з апробацією результатів дослідження.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (391 позиція) та додатків. Повний обсяг роботи становить 348 сторінок.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної тематики, визначено мету,

завдання, об'єкт і предмет дослідження, окреслено наукову новизну та практичне значення результатів, подано дані про апробацію і публікації.

Перший розділ дослідження присвячено теоретико-методичним засадам формування системи інвестиційного забезпечення проєктів цивільного будівництва в умовах післявоєнного декаплінгу. У даному розділі цілком розкрито архітектоніку системи інвестиційного забезпечення, уточнено методичні підходи до оцінювання інвестиційних проєктів, визначено особливості функціонування інвестиційних процесів у нових геоекономічних умовах.

Другий розділ дисертаційної роботи містить результати діагностики стану та тенденцій залучення міжнародних інвестицій у сферу цивільного будівництва. Проаналізовано зарубіжний досвід реалізації інвестиційних моделей, оцінено сучасний стан будівельної галузі України, визначено чинники, що обмежують ефективність інвестиційного забезпечення, та ризики, які потребують мінімізації.

Третій розділ роботи спрямований на вдосконалення економічного механізму інвестиційного забезпечення проєктів цивільного будівництва. У ньому запропоновано інструментарій моделювання й аналізу ефективності інвестиційних проєктів із застосуванням методу Монте-Карло, BIM-технологій, бенчмаркінгу та LCC-аналізу; обґрунтовано підходи до управління інвестиційним, цифровим і кадровим забезпеченням; розроблено механізми активізації інвестиційної діяльності в умовах післявоєнного відновлення.

У висновках узагальнено результати дослідження, сформульовано наукові положення, що виносяться на захист та наведено напрями подальших наукових розвідок.

Структура дисертаційної роботи логічно відповідає поставленій меті та завданням, а викладений матеріал відзначається послідовністю, науковою аргументованістю й цілісністю.

Практичне значення наукових результатів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у створенні комплексного економічного механізму залучення міжнародних інвестицій у проєкти цивільного будівництва, який може бути безпосередньо використаний органами державного управління, муніципалітетами, девелоперськими компаніями, інвестиційними

фондами та міжнародними донорами.

Розроблений механізм забезпечує можливість системної оцінки ефективності інвестиційних проєктів на основі поєднання методів Монте-Карло, бенчмаркінгу, BIM-моделювання, LCC-аналізу та ESG-підходів. Таке поєднання дозволяє обґрунтовано приймати управлінські рішення щодо розподілу інвестиційних ресурсів, оцінювати ризики, прогнозувати грошові потоки, визначати економічну, соціальну та екологічну результативність інвестицій.

У роботі Третьаковою А. І. запропоновано практичні рекомендації щодо формування інвестиційних стратегій для проєктів цивільного будівництва, які можуть бути використані при розробленні державних і регіональних програм післявоєнного відновлення. Зокрема, обґрунтовано можливість впровадження державно-приватного партнерства (PPP), використання «зелених» облігацій, ESG-звітності та цифрових інструментів моніторингу інвестиційної ефективності.

Розроблений автором інструментарій апробовано на прикладі проєкту будівництва приватної школи у Київській області, що дало змогу підтвердити практичну дієвість моделі в умовах реального інвестиційного середовища. Отримані результати засвідчили, що інтеграція цифрових технологій у процес управління інвестиційним забезпеченням сприяє підвищенню ефективності проєктів, оптимізації структури витрат, покращенню прозорості фінансових потоків і зміцненню довіри інвесторів.

Запропонований підхід може бути масштабований на інші напрямки інфраструктурного розвитку: освітні, соціальні, транспортні та житлові об'єкти; а також даний підхід може бути використаний при підготовці техніко-економічних обґрунтувань (ТЕО), при залученні міжнародних грантів, кредитних ресурсів і коштів від інституційних інвесторів тощо.

Таким чином, практичне значення дисертаційної роботи полягає у створенні науково-прикладної бази для прийняття ефективних рішень щодо інвестиційного розвитку цивільного будівництва в Україні, що сприяє підвищенню стійкості економіки, прозорості інвестиційних процесів і результативності післявоєнного відновлення держави.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи подану до захисту дисертаційну роботу, водночас варто звернути увагу на окремі дискусійні аспекти, які можуть бути предметом подальших наукових досліджень автора:

1. На мою думку, авторці доцільно було б ширше розкрити питання інституційної взаємодії між державними структурами, приватними інвесторами та міжнародними донорами у процесі реалізації інвестиційних проєктів цивільного будівництва. Це дозволило б поглибити аналіз економічного механізму залучення міжнародного капіталу в контексті правових та регуляторних обмежень, що існують у сучасних умовах відновлення України.
2. Авторці варто було б більш докладно охарактеризувати вплив геополітичних ризиків і валютних коливань на структуру міжнародного інвестиційного портфеля, оскільки ці чинники безпосередньо визначають привабливість українських інфраструктурних активів для іноземних інвесторів.
3. У дисертації доцільно було б доповнити аналітичну частину порівняльною оцінкою моделей державно-приватного партнерства (PPP), які застосовуються в країнах ЄС для фінансування цивільних об'єктів, що дозволило б посилити прикладну складову дослідження.

Зазначені зауваження мають рекомендаційний характер і не знижують високого рівня виконання дисертаційного дослідження. Навпаки, вони визначають перспективні напрями подальших наукових розвідок авторки, спрямовані на поглиблення теоретико-методичних і прикладних аспектів управління міжнародними інвестиціями у сфері цивільного будівництва.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим нормам.

Вважаю, що дисертація Алевтини Ігорівни Третьякової на тему: «Економічний механізм залучення міжнародних інвестицій у проєкти цивільного будівництва в умовах післявоєнного декаплінгу» є цілісною, завершеною, самостійно виконаною науковою працею, яка має вагомий науковий новизну, значний теоретичний і практичний інтерес та вирішує важливе наукове завдання щодо обґрунтування теоретичних і методичних положень формування міжнародних інвестицій для

будівельних підприємств в Україні.

Зважаючи на актуальність вирішених у дисертації завдань, отриманих наукових висновків, теоретично обґрунтованих, принципових наукових положень, використання сучасних методів наукових досліджень та підтвердженої практичної значущості, можна стверджувати, що дисертація відповідає галузі знань 05 «соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка» вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), а також наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р. та № 502 від 19.05.2023 р.), а її автор Алевтина Ігорівна Третякова заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Рецензент:

Заступник завідувача кафедри фінансів,

банківської та страхової справи

ННІУЕБ ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія

управління персоналом»

к.е.н., доцент



О. В. Цімошинська